

KIBÉDI VARGA ÁRON

Lehet

Amit várni nem lehet,
az borítja el a világot.
Amit látni nem lehet,
türelmesen az világít.
Amit hinni nem lehet,
arra vár az egész világ.
Amit még gondolni sem lehet,
attól szédül öt világrész.

Koholni

A világ már nem világít:
koholják mint a valóságot.
Ritkán, de rendületlenül:
vádak nincsenek.

A fény leállt, vádakat most már nem koholnak:
Mindenki a valóságot tagadja.

A valóság pedig fénytelen. Szemtelen.

Csak

Csak arra, amerre nem lehet,
csak arra, amire nem lehet,
csak gyakran: nincs lemenet.

Soroksári taccsbíró,
árvalányhajas főnemes,
melankolikus közjegyző.

Azaz: Soroksár helyett Kolozsvár.
A kincsek sorakoznak,
a városok nem.
És az álom sem ad nekem helyet:
helytelen.

Hangtalan.

Pontosan

Akik menetelnek,
akik temetkeznek,
akik feledkeznek,
akik szeretkeznek,
azok nem lépnek túl négy szótagon.

Fegyelmezettek és a fegyelem
rózsát terem,
rózsát és hajnali gyönyört.

JÓNÁS TAMÁS

Ikarus

Csak felrobbanni, és a szálló darabokban
felrobbanni újra, szétrobbanni jobban,
olyan apró, szilánkos, forró darabokra,
mint ki rátörni kész üszkös csillagokra.
Széttépni a csontok inait, csak láncok,
soha nem volt egyben, ami egynek látszott,
ököllel sújtani a levegő torkára,
holddá szeretkezni arcom, haloványra.
Egyszerűbbé válni, mint a gomb, az ék, cső.
Széttört létra lenni, nem márványból lépcső.

Összegzés

Minden együtt. Mindenben mozdulat van.
Nincs külön lelkük semmilyen mozdulatban.
Akinek van szeme, akinek van füle:
nem szemfüles, nem fél, hogy felsül-e.
Kieg, becsobban, reppen, termékenyül.
S még valami valamit. Mindezek felül.

NAGYPÁL ISTVÁN

Stefcio hagyatéka

KIS TESTAMENTUM

Biciklizések a tó körül

7

indulnom kell, hogy le ne késsem
a tizenegy évemet, felénél se
tartok és peregnek a sorok, félek,
hogym nem tudok visszaemlékezni
a fehér-mézzel teli apró szájakra,
beljük csepegtetett nedvemet,
sorok között áthajló tekintetekre,
fiatal fényes arcokra, és testekre

8

selyemruhák a táskákra dobva,
fürdőzés közben elhagyott
tangák, gatyák a bokorban, és
felfújg gumimatracc a vízben,
mint megannyi aszott emlék,
úgy úszik el most tekintetem
a tóról a nemek közt nincsen
szellem, testek folynak össze

9

sosem ültünk asztalnál, nem volt
atya, fiú, szentlélek, apa volt meg
anya, esetleg én, meg az asztalon
gőzölgő húsleves, előtte nem
mondtunk el semmit sem, vasárnap
sem volt, ültünk, ha éhesek voltunk
és ettünk, boldogok voltunk, mert
szabad volt, szabad ezt mondanom

10

drága Stefcio, mondd meg, ha tudod, hányan értek hozzád, és hányat nem akartál, és lett volna olyan, akit te érintettél volna meg igazán, tudod, hogy minden dolog érdekel, nincs ami visszakozna, nincs ami letenné a feltartott kezemet

15

amikor a rózsaszín iszapossá vált, és amikor nyomottá tett a nyomorult életem, húszezer forintom eladom, mert megkapom, mástól, hogy égjen bennem a vörös színek egyike, akkor tanultam meg igazán gyűlölni, földön fekve, rúgva

16

azt mondom magamnak: bűnös vagyok, bántottam azt, aki egykor kezemet simította kedvesen és könnyezve szállt fel a vonatra, rimavska folyó mellé, sírás és sírás és szorongás mellett élt velem gyászba borultam el, istenem

Belenyúlni érdemes

19

síráthatom ifjúságom, de ha ezzel hengegek, még kabátra sem lesz elég legközelebb, mert ha nincs félelem a hideg ellen, nem lesz újabb jeges

havazás-émlék a párkányon,
amit újra megnézhetek és
amibe ismét belenyúlhatok

20

aki fél, az mer gyalázni, és
ha hiszed, ha nem, nem
fél használni a kezét, mert
a keze – nem fényes és
nem is arany – alatt bármi
elfér, egy másik kéz, egy
másik fej, hajdan egy láb,
jobbra nem tudja használni

21

aki dús, az szeret táncolni,
van miért a hasát mozgatni,
a jó vacsora, ha jól készítik
elő, tálalva adják a kékülő
ajkak elé, nem lesz többé
morgás, mert az morog,
aki benyalja a hideg-szókat,
a szépülő hús-tájra figyel

22

a hajó elindul a rab szigetről,
elindul nehezék nélkül egy
másik „rabra”, fogoly-katlan,
kopár domboldal, rozsdás
fekete csillék közötti séta a
munkatábor fogcsikorgásai
hallatszanak vissza, munka
nélkül maradt kikötő: üres

Leírhatatlan öröm

23

örülj, fiam, a fiatalságod szerint,
hiszen, az öröm addig tart ki,
mint egy mese, nem hosszabb,
kesztyűbábbal játszol nekem,
figyeled, ahogy neked nevetek,
egymást rohanjuk le, ki tud
előbb és nagyobbat nevetni,
bolond, aki nevet és jól van

24

nem tudom merre vannak már
a kisiúk, akikkel együtt bújt
el kislány és kisiú a bokorban,
a szavak temetni mennek már
gyereket és gyerekeket, hogy
ne lássák a sorstalanság üde
derűjét, a kihúlt szavakba
meneküljenek, a föld alá

25

vigadjon a kisiús-szív, adjon
isten hozzá békés férfias-kezet
rendkívül nagy férfias-kezet,
férjen el benne kalács, cipó,
falatnyi betegség, maroknyi
félelem, a boldogság meg
mint egy frissen sült forró
gőze szálljon, amíg tart az ég

GRENDEL LAJOS

Rossz idők járnak

Délután rásütött a nap az „Óráscucc” ákombákom betűire, és Bertit ez idegesítette egy darabig, meg egyáltalán, hogy jön az, hogy „Óráscucc”, mért nem Órás, vagy Óra-javító, vagy Órásmester, vagy mit tudom én. A tavasz elején került Pozsonyba, még zúzmarások voltak a fák, idegenek voltak a majdnem sikátorok, de jött a nyár, a „bú-felejtő”, és Berti valahogy megszokta a sikátorokat is, lassan belakta az óvárost is, persze nem szokta meg, alighanem sohasem fogja megszokni, csak valahogy hozzá-
idomult, mint a csipketerítő a futószalagon készült ebédlőasztalhoz. Fél év alatt sok haverja volt, de barát, legalábbis egyelőre, egy sem. Reggel nyolc órakor kiment az Óráscuccal szemben a placra, és tizenkettőig állt, egyik lábáról a másikra helyezve a terhelést, ha már nagyon fáradt volt. Aztán szünet. Kipihente magát, és délután háromtól hat óráig megint csak odaállt az Óráscuccal szemben, és a napfény úgy világította meg az ákombákom betűket, hogy szinte bekapcsolta a kék neont, holott a fenét, a kék neon csak este világított. Tudta ezt jól, de elhitette magával, mert olyan jó egy kis hazugságban hinni. Mintha világított volna, persze Berti bosszúságára, és slussz-passz. A reggeli műszak nehezen indult, de délután már jobb volt a helyzet. Reggel a *Nota bene* nehezen ment, csak egy-két példányt adott el belőle, de délután már jobban kinyíltak a zsebek. Délelőtt egy-két euro, az nem pénz, még rendes cigarettát sem lehet rajta venni. Délután – az más volt. Délután az emberek kevésbé zsigoriak. No, engedékenyebbek, bár a nagy pénz csak Berti álmaiban létezett. – *Igen, eljött otthonról, mert végre normálisan akart élni. Előlről kezdeni az életet. Igen.* Csakhogy nehezen ment. És ráadásul a délután második felében a napfény visszavükröződött az Óráscucc kajla betűin, úgyhogy csaknem a feje fájt tőle Bertinek.

Az óráscuccban egyetlenegy ember javította az órákat, egy bizonyos Boldis, és két segédet alkalmazott, két fiatal fiút, akik fölvtették a rendelést, és egyébként figyelték az órásmester munkáját nem nagy lelkesedéssel. Berti megleste Boldist, jobban mondva úgy sem tehetett mást, mert éppen szembe volt vele a műhelyajtaja, és azt a nagy meleg miatt folyton nyitva tartotta. **De a sötét műhelyben sem volt sokkal hűvösebb, mint az utcán árusító Bertinek.** Júliusban esett egy kis eső, de augusztusban egy csepp sem, és délutánonként olyan forróság lepte meg a várost, hogy Bertinek odaragadt a cipője az aszfalthoz. A két fiú csak lézengett, mint az őszi légy. De Boldisnak meg sem kottyant a kánikula. Magas volt, és hihetetlenül sovány, mint az agár, és a sovány emberek jól bírják a meleget. Legalábbis így hallotta Berti. Este, a munka után, kiszemelt egy nőt, a vasútállomás mellett lakott, mint Berti, és ugyanabba a kocsmába járt, mint Berti. Nézte őt, és nem merte megszólítani. Nézte

őt már második hónapja. A nőnek is feltűnt, de Berti nem közeledett hozzá, és egyébként is, udvarlója volt, és eleinte összepusmogtak, talán nevettek is rajta, végül levegőnek nézték. Berti szidta magát, mint a bokrot, de hangosan, egyedül, a szobájában. Eszébe jutott, hogy egy orvos azt mondta diszkréten a mamájának, hogy túl alacsony az IQ-ja, nehezen tanul, és főleg ha lányokon jár az esze, hát az kész tragédia. Ha eszébe jutott az orvos aggodalma, mindannyiszor nevetett. Még hogy alacsony az IQ-ja? *Istenem, ha tudná... Pedig hát oda kell mennie a lányhoz, és megszólítania. És végre összetörik a varázslat. És most már normális mederbe terelődik az egész.* Hát, ha jól meggondolja, tényleg nem tanult, csak kegyelemből engedték át a felsőbb évfolyamba, és nem is tudja, hogy hogyan tanulta ki a lakatosmesterséget. De aztán nem dolgozott lakatosként egy percet sem. Pozsonyba vágyott új életet kezdeni, és most itt is van. Egyedül volt, de jó volt, nem törődött vele senki, de felkészült rá, hogy nem fog törődni vele a kutya sem. És ő így tartotta ezt jónak. Legföljebb nem mondja majd senki, hogy alacsony az IQ-ja, és nem sajnálják le. Olyan minden mindegy állapotban volt, és ez kimondottan jó volt.

Augusztus végére viszont megjött az eső, igaz, a kukorica fele elszáradt, és a szűk szobában, melyet egy pillanatra sem aranyozott be a napfény, ugyanis a szoba északra nézett és ha felhők borították be az eget, villanyt kellett gyűjtani, nos a szobában elszaporodtak a szúnyogok, hogy Berti már harmadik éjszaka nem tudott rendesen aludni. Éjfélkor kezdett esni, és az eső olyan hatást tett rá, hogy tíz percen belül úgy aludt, mint egy kisgyerek. Mélyen és álmatlanul aludt. Reggel elkésett, de ezúttal megbocsátották neki. A *Nota Bené*seknek a fele otthon maradt, és őt megdicsérték, hogy a kedvezőtlen időjárás ellenére mégiscsak munkába áll. Ő egy kissé csodálkozott:

– Mit csinálnék otthon? Megezs a penész – mondta.

És kigyalogolt az Óráscuccal szembeni állomáshelyére, mert az már az övé volt. Valahogy úgy alakult a helyzet, hogy szinte hiányzott volna, mint egy bútordarab, úgy odanőtt a helyhez. Mivel esett az eső, behúzódott a kapualjba. Régi kapu volt, óriási rozsdás kilincs nyitotta a kaput, mely mögött penészes fal húzódott, öt méter hosszú. A semmibe vezetett, jobban mondva egy lejárát felé, de a lejárátot senki nem kereste. Berti nyugtalan volt, jobban mondva ideges, de erre semmi oka nem volt. Az időjárás változás, mondta magában, szél fúj, s a szélből ideges lett. Az eső miatt ritkábban jártak az emberek, komorabbak voltak, és nem akaródzott *Nota Benét* venniük. Berti állt, mint a faszent. A *Nota Bene* nem fogyott, mintha ízléstelenséggel lett volna teli az újság. A szél rázta a félig rozsdás csatornát, Bertinek az a rögeszméje támadt, hogy a következő pillanatban rászakad ez az egész hóbelevanc, de nem mozdult, mert egy lépésnyivel tovább esett az eső, mintha dézsából öntenék. „A kurva anyádat”, mondogatta, mert nem jutott más az eszébe. Másfél óra múlva elkezdett sajogni a lába. No, már csak ez hiányzott. Talán az eső hozza a láb-fájást? Mert ritkán fáj a lába, de most annál inkább. A hat óra még messze volt, lement volna Dunaszerdahelyre és vissza, és még így is fél óra volt hatig. Ha sokáig

tart az eső, megbolondulok, gondolta. Délután fél hatig két példányt adott el a *Nota Benéből*. Fél hatkor azonban fölvirradt rá a szerencse. Az órás állt meg előtte, és három darabot kért.

– Megbolondult? – kérdezte Berti, de nagyot dobbant a szíve.

– Az egyik az enyém, a másik kettő a két srácé. Ma fél órával előbb mentek el. Majd holnap odaadom nekik.

Jó nagy esernyő volt nála, amolyan békebeli esernyő, még a világháború előttről, ilyen esernyőt már senki nem hordott. Berti bambán nézett az esernyőre, meg a szemüveges, agárcú Boldisra, meg az ő szőke hajára, amely úgy szétállt, mintha utoljára legalább egy hete fésülködött volna. Boldis rekedten és kissé magasan és erős hangon beszélt, mert egy picit süket volt. Szlovákul beszélt, mert csak ezt az egy nyelvet ismerte, a csehes szlovákot, ami se nem cseh, se nem szlovák, hanem valami istentelenül kevert nyelvjárás egy Szokolca melletti faluból. És még rá is játszott erre a nyelvjárásra, mintha különös büszkeség töltené el, mikor lágy hangzó helyett keményet mond. A fél év folyamán Boldissal egész jól kijött, már-már barát-nak is tekintette, ha nem lett volna túl óvatos. De a múlt még mindig visszahúzta. Túl közel volt a múlt, amelyet el akart felejteni. A múltnak azonban hosszú karmai voltak, belopakodott ide is, Pozsonyba is, nem lehetett vele semmit tenni. Talán az idő... Talán az idő meggyógyítja. Amikor elindultak, közel húzódott Boldishoz, hogy az esernyője háromnegyed részt betakarja őt. Boldis az első nap, mikor fölkerült Pozsonyba és nekiállt *Nota Benét* árulni, szóval mindjárt az első nap megismerkedett vele, és az órás egy *Nota Benet* is vett tőle. Ettől fogva gyakrabban találkoztak, és néhány mondatot váltottak, hogy, például, milyen az idő vagy a pozsonyi polgárok túlságosan fenn hordják az orrukat. Szóval egész jól megértették egymást. De ő gyanakodott. Nem volt semmi oka a gyanakvásra, és mégis gyanakodott. Talán túlságosan meglepte ez a hang, amely az első pillanattól fogva túl megnyerő volt. Józan pillanataiban, szidta magát eleget, hogy ez a hang gyanús neki, holott a hang barátságos volt, de semmi esetre sem tola-kodó. Lerészegítette az a csávó, holott fél esztendő telt el azóta, úgylátszóan már ideje másra is gondolni. Ideje szimpatikusnak is tartani Boldist. Legalábbis ezt gondolta Berti a józan pillanataiban.

Az eső még jobban esett, mint fél órával ezelőtt. Ezért Boldis elhatározta, hogy sör mellett gyorsabban múlik az idő, így hát betértek az *Elnök* nevű kocsmába, amely a köztársasági elnökről volt elnevezve, de a rendetlenséget látva még egy té-esz-elnök is megsértődött volna. Igazi kocsmá volt, Pozsonyban is rendkívüli, mert az elmúlt húsz évben sorra felújították és kicsinosították a kocszmákat, és vendéglő-ként is elmentek volna. Az *Elnökről* viszont megfélemedtek, vagy csóró volt a gaz-dája, és hagyta úgy, ahogy van, lepusztulva. A *Nota Benéről* esett szó, Boldis két sör után megígérte, hogy tenni fog valamit Berti érdekében, még nem tudja, hogy mit, de bízhat benne. Berti megköszönte, de morózusan és halkán, a süket Boldis nem is hallotta. A *Nota Bene* nem üzlet, folytatta az órás, a lecsúszottak üzlete. Onnan már lecsúszni a hajléktalanságot jelenti, mondta, az almabort meg a szagosító gyógy-